

УКРАЇНСЬКА ЯК ІНОЗЕМНА: ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Світлана Дворянчикова

канд. філол. наук, доцентка кафедри філології та перекладу
Київського національного університету технологій та дизайну
(01011, Київ, вул. Мала Шияновська, 2);
e-mail: dvoryanchykova.sy@knutd.com.ua;
orcid: <https://orcid.org/0000-0002-8854-2933>

Юлія Бондарчук

канд. філол. наук, доцентка, докторантка Інституту педагогіки
Національної академії педагогічних наук; доцентка кафедри іноземних
мов Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського
національного університету імені Тараса Шевченка
(04119, Київ, вул. Юрія Іллєнка, 36/1); e-mail: bondarchuk_julia28@ukr.net;
orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4851-8701>

Інтерес серед науковців та викладачів-практиків України і світу до теоретичних досліджень, практичних курсів і технологій розвитку критичного мислення та поширення кращих прикладів академічної доброчесності в умовах Європейського і глобального простору підкреслює їхню суголосність завданню вдосконалення вітчизняної вищої освіти в контексті побудови інноваційної моделі для навчання й виховання здобувачів. Мета статті – з'ясувати, яким чином науково-педагогічні працівники, котрі викладають українську мову як іноземну, можуть впливати на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення та академічної доброчесності в іноземних студентів. В основу методики дослідження покладено засади теорії Р. Пола і Л. Елдер про двокомпонентну структуру критичного мислення, що містить елементи мислення та інтелектуальні стандарти, аналіз власних професійних рефлексій і досвіду колег, збір даних, анкетування здобувачів і наукове спостереження за їхніми навчальними успіхами. У статті прояснено принципи впровадження оптимальних засобів з арсеналу філологічних дисциплін задля розвитку навичок критичного мислення та дотримання засад академічної доброчесності іноземними студентами Київського національного університету технологій та дизайну у процесі опанування

© Дворянчикова С., Бондарчук Ю., 2023

дисципліни вільного вибору «Цікава українська: розмовний клуб» і проаналізовано кількісні показники щодо оволодіння навичками критичного мислення та академічної доброчесності здобувачами-інокомунікантами. Доведено, що 1) викладачі можуть значною мірою впливати на рівень усвідомлення іноземними студентами необхідності слідувати ідеалам академічної доброчесності; 2) викладачі здатні вибудувати освітній процес таким чином, щоби в межах опанованих навчальних дисциплін успішно розвивати й навички критичного мислення; 3) зазначене стимулює в іноземних студентів усвідомлення себе рівноправними членами навчального процесу, а також розвиток у них відповідальності і свідомості щодо опанування майбутньою професією; 4) виокремлено найпопулярніші методи розвитку критичного мислення за рівнем задоволеності ними стейкхолдерів; 5) робочу модель засобів впливу на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення й академічної доброчесності у здобувачів-інокомунікантів заплановано удосконалювати.

***Ключові слова:** академічна доброчесність, іноземні здобувачі, критичне мислення, навчальні стратегії, українська як іноземна.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Коло наших наукових інтересів охоплює дослідження принципів розвитку навичок академічної доброчесності та критичного мислення як у вітчизняних, так і в іноземних здобувачів Київського національного університету технології та дизайну. У цій статті, що присвячена вивченню вдосконалення навичок критичного мислення та дотримання засад академічної доброчесності у процесі опанування української мови студентами-інокомунікантами під час відвідування занять з дисципліни вільного вибору «Цікава українська: розмовний клуб» [4; 5], об'єднано аспекти академічної доброчесності і критичного мислення. Дотримання здобувачами академічної доброчесності у навчанні є одним із проявів упровадження критичного мислення в освітній сфері, тобто досвіду ухвалення правильних рішень задля досягнення навчальних успіхів.

Критичне мислення на сучасному етапі розвитку науки трактують, по-перше, як абстрактну рефлексію вищого порядку та мистецтво аналізувати [1: 51]. І по-друге, як суто практичну мету, досягнення якої є однією з найважливіших цілей будь-якого навчання взагалі і в умовах ЗВО зокрема, оскільки держава мусить прагнути до управління формування траєкторії ухвалення правильних рішень кожної особистості та до забезпечення умов її

розвитку [1: 52]. Експерти Світового економічного форуму в Давосі та Всесвітнього інноваційного саміту з освіти традиційно оцінюють критичне мислення як одну з найбажаніших навичок на ринку праці, котру мусять розвивати успішні люди [19; 21]. У програмах міжнародних конференцій та освітніх рекомендаціях (США, Європа) здатність до критичного мислення наводять із-поміж головних умов національної безпеки, її уважають підґрунтям плідної професійної діяльності особи, запорукою матеріального та ментального добробуту людини (наприклад, доробок впливової «The Foundation for Critical Thinking», що в 2023 р. оголосила про проведення вже «The 43th Annual International Conference on Critical Thinking» [15]).

Відповідно до Закону «Про освіту» [3], критичне та системне мислення є одним зі спільних для всіх компетентностей вмінням, яке необхідне кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності (ст. 12), а дотримування всіма учасниками освітнього процесу етичних принципів та нормативних правил академічної доброчесності є підмурівком для забезпечення довіри до результатів навчання (ст. 42).

Аналіз актуальних досліджень. Засади розвитку компетентності критичного мислення в контексті побудови інноваційної моделі навчання й виховання громадян прогресивних країн перебуває у фокусі уваги науковців і педагогів усіх ланок та не втрачає своєї актуальності. Так, наприклад, фундатори та спікери «The Critical Thinking Summer Institute UCLA» [17], «The Institute of Critical Thinking at The University of the West Indies» [18] і «The Critical Thinking Institute» [16] у своїх численних промовах і коментарях неодноразово наголошували, що поступові зрушення світової освіти полягають у зміщенні акцентів від репродуктивного вивчення до глибинного засвоєння всіма учасниками процесу навчального матеріалу, стимулювання відповідального, самостійного мислення учнів і студентів, створення умов для формування й вдосконалення навичок складання власних суджень.

Дослідивши значну кількість праць, що пояснюють критичне мислення та його складники, для своєї статті ми взяли за основу визначення Майкла Скривена та Ричарда Пола, яке вони представили на «The 8th Annual International Conference on Critical Thinking and Education Reform» у 1987 році як найповніше та

водночас лапідарне робоче потракування: «Критичне мислення – це інтелектуально дисциплінований процес активної та вмілої концептуалізації, застосування, аналізу, синтезу та/або оцінки інформації, зібраної або згенерованої шляхом спостереження, досвіду, відображення, міркування або комунікації, як керівництва до переконань та дій (переклад наш. – С. Д., Ю. Б.)» [13].

Такий підхід до критичного мислення у подальшому був розвинений Ричардом Полом і Ліндою Елдер, що на сьогодні є одним із найцитованіших у літературі з критичного мислення. Відповідно до моделі критичного мислення Р. Пола і Л. Елдер, стратегія ефективної моделі критичного мислення поєднує *аналіз мислення з фокусуванням на структурах мислення, оцінку мислення за допомогою концентрації на якості та поліпшення мислення через застосування того, чого людина навчилася* [12].

Щодо академічної доброчесності, то серед наукової спільноти розповсюджене таке її розуміння, як-от «академічна доброчесність – це зобов'язання та вияв добросовісної та моральної поведінки в академічному середовищі (переклад наш. – С. Д., Ю. Б.)» [8]. Як зазначають дослідники, наприклад Трейсі Бретег, «академічна доброчесність – це міждисциплінарне поняття, яке є основою будь-якого аспекту та рівня освіти (переклад наш. – С. Д., Ю. Б.)» [10].

Інтерес серед науковців і викладачів-практиків України до курсів, тренінгів і технологій розвитку критичного мислення та поширення кращих прикладів академічної доброчесності в умовах Європейського та ширше – глобального – простору підкреслює їхню суголосність завданню вдосконалення вітчизняної освіти загалом і вищої зокрема та суспільний і освітній запит на дотримання правил і норм етики у процесі навчання та досліджень. Як ми раніше прогнозували, залучення практичних елементів традиційних курсів із критичного мислення в навчальну практику є актуальним та позитивно відбивається на розвитку вітчизняної вищої освіти та її здобувачах у цілому, крім того, допомагає сприяти розвитку критичного мислення майбутніх науковців, озброює їх критеріями істинності наукових ідей і може мати вплив на подальші розбудови у царинах політології, психології, конфліктології, педагогіки, філології тощо [7: 347]. Приділення уваги досліджуваному питанню в процесі викладання студентам-інокомунікантам української як іноземної сприяє системному

впровадженню інноваційних освітніх і управлінських технологій у практику української вищої школи заради підвищення конкурентоспроможності вітчизняної освіти на міжнародному ринку, загального науково-технічного прогресу й побудови більш розвиненого суспільства. Усім зазначеним і зумовлена **актуальність** нашої статті.

Отже, **мета** статті – запропонувати відповідь на запитання: яким чином науково-педагогічні працівники, які викладають українську мову як іноземну, можуть впливати на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення та академічної доброчесності в іноземних студентів. Відповідно до питання дослідження, по-перше, стаття прояснить засади впровадження оптимальних засобів з арсеналу філологічних дисциплін задля розвитку навичок критичного мислення та дотримання академічної доброчесності іноземними здобувачами Київського національного університету технологій та дизайну, котрі опановують українську мову, відвідуючи заняття з дисципліни вільного вибору «Цікава українська: розмовний клуб». По-друге, після цього стаття презентує аналіз кількісних показників щодо оволодіння навичками застосування критичного мислення та академічної доброчесності здобувачами-інокомунікантами наприкінці вивчення згаданої дисципліни та розгляд кореляції між цими даними та загальними результатами навчальних успіхів студентів, а також інтерпретацію анкетування зазначених респондентів на початку та наприкінці вивчення дисципліни задля протоколювання розвитку наведених умінь.

Виклад основного матеріалу. За підхід, який керував нашими зусиллями у дослідженні принципів розвитку критичного мислення студентів-іноземців, ми обрали засади теорії Р. Пола і Л. Елдер [12]. Подана цими вченими модель структури критичного мислення (критичне мислення містить два компоненти, а саме: елементи мислення (розуміння мети, розуміння і розвиток питань, розуміння і пошук кращої інформації, даних чи доказів, розуміння наслідків) та інтелектуальні стандарти) як моделі ухвалення рішень на основі аргументації і неупередженості є всеосяжною, використовує влучну й логічну термінологію, може бути залучена до будь-якої дисципліни, а також визначає конкретні когнітивні навички, зокрема метапізнання. Ми вважаємо логічним, що розвиток метапізнання, яке традиційно розуміють як вміння

людини критично аналізувати те, як вона думає, усвідомлювати, контролювати своє мислення та саморегулювати процеси навчання, безпосередньо пов'язаний із її прагненням дотримуватися академічної доброчесності під час здобуття освіти, адже це є найліпшою пізнавальною та інституційною стратегією задля того, щоби досягти успіху в навчанні. Варто також погодитися з ідеями послідовників теорії Р.Пола і Л.Елдер, наприклад учених Луїсвільського університету [11], котрі працюють над ініціативою з розвитку критичного мислення «Ideas to Action». Згідно з їхніми думками, «навчання критичного мислення не має бути віднесено лише до однієї чи двох дисциплін або відділів із специфічними термінологією і концептуалізацією», «навчання критичного мислення має бути системно введено в усі курси, щоби навички критичного мислення можна було розвивати та зміцнювати упродовж усього терміну навчання студентів», «застосування загального підходу зі спільною мовою дозволяє централізовано організовувати та розвивати навички критичного мислення в усіх курсах (переклад наш. – С. Д., Ю. Б.)» [20].

Для того, щоби визначати рівень сформованості та кількісні параметри динаміки показників навичок критичного мислення в іноземних студентів Київського національного університету технологій та дизайну, у нашому дослідженні, зокрема, використано анкетування з адаптованими нами завданнями Л. Старкі, що широко застосовують у світі [14].

Таким чином, у дослідженні зосереджено увагу на аналізі власних професійних рефлексій і досвіду колег-викладачів Київського національного університету технологій та дизайну відносно ефективності тих наявних засобів з арсеналу навчання, що сприяють розвитку їхніх навичок критичного мислення та дотримання здобувачами принципів академічної доброчесності, протягом вивчення студентами-іноземцями дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб». Такий аналіз корельовано з кількісними показниками розвитку навичок критичного мислення та академічної доброчесності в іноземних студентів наприкінці 2 семестру опанування дисципліни порівняно з ситуацією у 1 семестрі 2021/2022 навчального року. Здобуті результати дослідження дозволили стверджувати, що, по-перше, ми виокремили такі види навчальних стратегій і завдань, які можна застосовувати у філологічних студіях та які дозволяють

удосконалювати навички критичного мислення (групові дискусії, складання кластера, запитання за Бенджаміном Блумом, сократова дискусія і таксономія сократового опитування, аналіз конкретних ситуацій, концептуальна таблиця, читання із зупинками, резюмування, написання анотацій тощо). А отже, набутий позитивний досвід варто поширювати через упровадження подібних навчальних завдань у практику навчання іноземних студентів університету задля стимулювання подальшого прогресу в означеній царині. А по-друге, попереднє припущення про те, що усвідомлення необхідності дотримуватися академічної доброчесності як навчальної стратегії нерозривно пов'язано з розвитком критичного мислення у наших студентів-респондентів, справдилося.

Питання дослідження статті стосується того, яким чином і якими засобами викладачі закладу вищої освіти мають змогу впливати на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення й академічної доброчесності в іноземних студентів Київського національного університету технологій та дизайну. Ми якнайповніше крізь призму новітніх авторитетних теоретичних досліджень у цій сфері проаналізували свій викладацький практичний досвід сприяння тому, як студенти-інокомуніканти опановують зазначені важливі компетентності, значущі для їхнього успішного навчання і подальшої плідної фахової діяльності.

Оскільки у статті досліджено динаміку розвитку вмінь і навичок академічної доброчесності та критичного мислення в усіх іноземних студентів, що відвідували курс за вибором «Цікава українська: розмовний клуб» загалом, тому репрезентативна група зазначених здобувачів охоплює всі 50 осіб, що відповідає статистичним міркуванням. Ми провели перше, вхідне, анкетування у вересні 2021 року серед студентів-інокомунікантів із метою дізнатися вхідний рівень сформованості у них навичок академічної доброчесності та критичного мислення. У травні 2022 року наприкінці завершення вивчення дисципліни цією ж групою іноземних студентів проведено друге, завершальне, анкетування для того, щоби з'ясувати, чи вдалося респондентам підвищити рівень своїх компетентностей із досліджуваних аспектів, та проаналізувати, які із застосованих навчальних стратегій і завдань із наявного філологічного арсеналу викладачів є помічними для розвитку у здобувачів бажаних навичок у царині

критичного мислення та формування в них стійкого усвідомленого досвіду дотримання принципів академічної доброчесності.

Головними методами збору даних статті є анкетування здобувачів із закритими та відкритими запитаннями і наукове спостереження за навчальними успіхами студентів і засобами їх досягнення. Проаналізовано позитивну динаміку правильних відповідей іноземних здобувачів щодо застосування критичного мислення й академічної доброчесності у другому анкетуванні відносно першого: кількість правильних відповідей студентів на закриті запитання та той хід думок, який демонструють студенти наприкінці курсу вивчення дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб», відповідаючи на відкриті запитання анкети. Відтак проаналізовані ті найдієвіші, на нашу думку, засоби з наявних у педагогічному кейсі (зокрема, які засновані на використанні таксономії Б. Блума [9]), що спрямовані на розвиток критичного мислення у процесі вивчення студентами української як іноземної. Зазначеним забезпечується надійність і валідність розвідки.

У нашому дослідженні як анонімні респонденти добровільно та на засадах конфіденційності брали участь повнолітні іноземні здобувачі Київського національного університету технологій та дизайну незалежно від їхніх статі, національності, віку, соціального статусу, політичних та інших уподобань. Отже, план роботи запобігав порушенням прав людини та забезпечив максимальну безпеку учасників, чесність і прозорість.

Щодо обізнаності іноземних здобувачів відносно дотримання академічної доброчесності ситуація серед респондентів дослідження склалася так: на вхідному етапі (початок 1 семестру 2021/2022 навчального року) навчання анкетування здобувачів свідчило, що вони здебільшого або взагалі не були знайомі з поняттям академічної доброчесності (87 % відсотків респондентів), або зі свого попереднього досвіду навчання в школі не усвідомлювали важливості етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу (70 % відсотків респондентів з тих, хто зазначив, що ознайомлений з поняттям академічної доброчесності). Проте можемо свідчити, що на контрольному етапі (наприкінці 2021/2022 навчального року) показники щодо цього аспекту значно покращились: загальна кількість респондентів, які відповіли, що знають про академічну

доброчесність, збільшилась у 6,5 разів, а кількість тих здобувачів, які почали дотримуватися її правил, зросла в 7 разів.

Окремо варто звернути увагу, що під час вивчення дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб» студенти впевнилися у наявності прямої кореляції між виконанням вимог академічної доброчесності, власними навчальними успіхами та плідною подальшою професійною діяльністю. Протягом двох семестрів іноземні здобувачі неодноразово консультувалися зі своїми викладачами на зазначені теми й на власному досвіді пересвідчувались у тому, що учасники освітнього процесу в КНУТД дотримуються «Кодексу академічної доброчесності» [2]. У групі студентів, які проходили анкетування, траплялися кілька випадків, коли викладачі не зараховували надані контрольні завдання з ознаками плагіату з різних навчальних дисциплін та із необхідними роз'ясненнями повертали їх для доопрацювання. Наприклад, один із викладачів зазначив про 7 таких випадків протягом викладання однієї з основних навчальних дисциплін. Така робота призвела до того, що загальний рівень знань студентів відносно усталеної практики академічних взаємовідносин в українських закладах вищої освіти значно виріс.

У межах дослідження двічі проведено анкетування іноземних студентів за методикою Л. Старкі, було запропоновано опитувальник із завданнями, які містили описи певних ситуацій і варіанти їх розв'язання [14], з метою визначити рівень сформованості компетенції критичного мислення учасників. Результати контрольного етапу наприкінці 2021/2022 року продемонстрували позитивну динаміку й дієвість застосованих у навчальному процесі методів і прийомів. Так, на цьому етапі наприкінці студіювання курсу «Цікава українська: розмовний клуб» зросли всі показники успішності: відсоток здобувачів, що продемонстрували високий рівень сформованості компетенції критичного мислення, підвищився на 2 %, достатній рівень – на 2 %, задовільний рівень – на 9 %. Загальний відсоток здобувачів, що мали достатній і вище рівень сформованості компетентності критичного мислення, збільшився на 15 %, що можна вважати гарним показником.

Задля досягнення зазначених результатів контрольного етапу протягом студіювання іноземними здобувачами дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб» системно застосовано такі методи і прийоми розвитку критичного мислення, як-от: групові

дискусії, складання кластера, шести капелюхів мислення за Едвардом де Боно, запитань за Бенджаміном Блумом, сократової дискусії і таксономії сократового опитування, аналізу конкретних ситуацій, концептуальної таблиці, читання із зупинками, резюмування, написання анотацій і рецензій тощо [6: 26-51].

Систематизація опитування науково-педагогічних працівників, що забезпечують викладання фахових дисциплін студентам-інокомунікантам, і здобувачів на початковому та контрольному етапах показали деякі зміни щодо розподілу таких найдієвіших і найкомфортніших, на їхню думку, видів навчальних активностей для стимулювання розвитку критичного мислення. Так, порівнюючи відповіді викладачів і здобувачів, які вони надали на етапах початку та завершення 2021/2022 навчального року, варто зазначити, що науково-педагогічні працівники КНУТД мало змінили свою думку щодо найбільш придатного з наявних методу роботи над розвитком зазначеної навички: відстежено коливання в межах 2-3 % у середньому. Викладачі майже однаково оцінили кожен із методів розвитку критичного мислення, а під час опитування на контрольному етапі найбільш популярними з методичного арсеналу виявилися методи групової дискусії, аналізу конкретних ситуацій, читання із зупинками, запитань за Bloom (1956) і обговорення питань, які вивчають в аудиторії. Ці методи разом відзначили як найпопулярніші 72 % усіх науково-педагогічних працівників.

Отже, формулюючи проміжні підсумки основної частини розвідки та узагальнюючи її, зазначимо, що після 10 місяців дослідження впродовж двох семестрів 2021/2022 навчального року принципів впливу викладачів закладу вищої освіти на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення й академічної доброчесності в іноземних студентів, які вивчають українську як іноземну, ми, по-перше, впевнилися в дієвості описаних у статті заходів, а по-друге, розробили й апробували робочу модель, яку використовуватимемо у подальшій навчальній діяльності. Компоненти робочої моделі засобів впливу на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення й академічної доброчесності в іноземних студентів: анкетувати та тестувати здобувачів на початковому етапі вивчення дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб» з метою діагностики рівня їхніх знань про академічну доброчесність і сформованості у них

навичок критичного мислення; інформувати здобувачів про культуру академічної доброчесності в закладі вищої освіти та усебічно систематично стимулювати її дотримуватися; застосовувати апробовані методи для розвитку критичного мислення у здобувачів під час вивчення ними української мови як іноземної і фахових навчальних дисциплін; анкетувати колеги-викладачів щодо їхньої фахової думки та порад про найкращі засоби й методи розвитку досліджуваних компетентностей і коригувати навчальний процес відповідно до отриманих результатів; анкетувати та тестувати здобувачів на контрольному етапі з метою визначення зростання рівня їхніх знань про академічну доброчесність і покращення у них навичок критичного мислення.

Висновки. У запропонованому дослідженні автори шукали відповіді на запитання, яким саме чином і за допомогою яких чинників науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти можуть вплинути на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення й академічної доброчесності у студентів-інокомунікантів упродовж опанування ними української мови як іноземної. Вихідною стратегією студіювання є загальноприйняте в сучасній науці розуміння критичного мислення як системи суджень вищого порядку, яка дозволяє аналізувати інформацію таким чином, щоб на її підставі ухвалювати раціональні рішення. Академічна доброчесність розглянута як один із механізмів втілення критичного мислення в умовах навчання в університеті. Експерименти продемонстрували, що попереднє припущення про те, що усвідомлення необхідності дотримуватися академічної доброчесності як навчальної стратегії нерозривно пов'язано з розвитком критичного мислення у студентів-респондентів, справдилося. Аби досягнути мети дослідження, були застосовані такі головні методи, як-от: опитування та тестування на початковому та контрольному етапах рівня сформованості знань, умінь і навичок здобувачів із закритими та відкритими запитаннями, наукове спостереження протягом навчання упродовж 10 місяців 2021/2022 навчального року за навчальними успіхами іноземних студентів й засобами їх досягнення, опитування та анкетування викладачів, котрі здійснюють упровадження освітнього процесу в академічній аудиторії названих здобувачів.

Завдяки дослідженню доведено, що, по-перше, викладачі можуть значною мірою впливати на рівень усвідомлення

іноземними здобувачами необхідності слідувати ідеалам академічної доброчесності та стимулювати подальший розвиток цієї культури й надалі. По-друге, протягом лише двох семестрів викладачі здатні вибудувати освітній процес таким чином, щоби в межах опанованих навчальних дисциплін успішно розвивати й навички критичного мислення, що підтвердили експерименти. По-третє, зазначені кроки впливають і на рівень усвідомлення іноземними студентами себе рівноправними членами навчального процесу, стимулюють у них розвиток відповідальності і свідомості щодо опанування майбутньою професією. По-четверте, на наявному етапі дослідження були виявлені найпопулярніші з-поміж імплементованих методів для розвитку критичного мислення за рівнем задоволеності ними стейкхолдерів. Це серед іншого надихає у подальшому з'ясувати причини, що обумовили респондентів уважати найдієвішими ті чи інші методи й прийоми. І по-п'яте, була розроблена робоча модель засобів впливу на розвиток і вдосконалення навичок критичного мислення й академічної доброчесності у здобувачів-інокомунікантів, яку плануємо апробувати та вдосконалювати й в освітньому процесі в досліджуваній аудиторії протягом подальшого навчання здобувачів.

Отже, з-поміж **перспектив продовження дослідження** ми вбачаємо такі. По-перше, дослідити за вже розробленою моделлю подальше вдосконалення навичок дотримання академічної доброчесності та застосування критичного мислення іноземними студентами впродовж їхнього подальшого навчання, здійснити необхідні підрахунки та проаналізувати зміни в кількісних і якісних показниках. По-друге, виокремити такі види навчальних стратегій і завдань, які можна застосовувати під час викладання української як іноземної і які дозволяють дієво й гармонійно вдосконалювати навички критичного мислення й іншомовної комунікативної компетентності здобувачів.

Уже набутий позитивний досвід буде поширюватися серед вітчизняної і міжнародної професійної спільноти, а описані навчальні стратегії будуть упроваджені в практику навчання студентів-інокомунікантів Київського національного університету технологій та дизайну задля стимулювання подальшого їхнього прогресу в означеній царині розвитку компетентностей з академічної доброчесності та критичного мислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дворянчикова С., Юган Н. Навчання критичного мислення в українських вишах: освітні тренди та виклики впровадження. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. UK TU Košice, Slovakia, 2018. 6 (2A). С. 51–56.
2. Кодекс академічної доброчесності КНУТД. (2021). Київський національний університет технологій та дизайну. URL: https://knutd.edu.ua/files/dostupdopi/kodeks_akadem_dobrochesnosti_knutd_15.09.2021.pdf (дата звернення: 01.03.2023).
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19?lang=uk#Text> (дата звернення: 02.03.2023).
4. Силабус навчальної дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб. Частина 1». Київський національний університет технологій та дизайну. 2021. URL: https://knutd.edu.ua/files/ekts/kdvzvvo/2023-2024/61_CUR_1_2021_FP.pdf (дата звернення: 01.03.2023).
5. Силабус навчальної дисципліни «Цікава українська: розмовний клуб. Частина 2». Київський національний університет технологій та дизайну. 2021. URL: https://knutd.edu.ua/files/ekts/kdvzvvo/2023-2024/61_CUR_2_2021_FP.pdf (дата звернення: 01.03.2023).
6. Харченко Н. Розвиток критичного мислення. Інноваційні форми роботи для дітей і дорослих. К.: Шкільний світ, 2018. 120 с.
7. Юган Н., Дворянчикова С. Формування компетентності «критичне мислення» в українських студентів. *Innovative university and leadership: project and micro-projects, III*. Warsaw: Faculty of “Artes Liberales” University of Warsaw, 2019. С. 345–354.
8. Academic integrity. The Writing Center of The University of North Carolina at Chapel Hill. 2023. URL: <http://surl.li/eihur> (дата звернення: 01.03.2023).
9. Bloom B.S. Taxonomy of Educational Objectives. Handbook: The Cognitive Domain. David McKay, New York, 1956.
10. Bretag T. Academic Integrity. Oxford Research Encyclopedia of Business and Management. 2018 (дата звернення: 01.03.2023). DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.147>.
11. Introduction to ideas to action at University of Louisville. University of Louisville, Delphi Center. 2023. URL: <https://louisville.edu/ideastoaction/about> (дата звернення: 01.03.2023).
12. Paul R., Elder L. The Miniature guide to critical thinking concepts and tools. Dillon Beach: Foundation for Critical Thinking Press, 2020.
13. Scriven M., Paul R. Defining critical thinking. The Foundation for Critical Thinking. 2019. URL: www.criticalthinking.org/pages/defining-critical-thinking/766 (дата звернення: 01.03.2023).
14. Starkey L. Critical thinking skills success in 20 minutes a day. NY, 2004.

15. The 43rd Annual International Conference on Critical Thinking. The Foundation for Critical Thinking. 2023. URL: <https://www.criticalthinking.org/pages/43rd-critical-thinking-conference-main/1571> (дата звернення: 01.03.2023).
16. The Critical Thinking Institute. 2023. URL: <https://www.thectinstitute.com/> (дата звернення: 01.03.2023).
17. The Critical Thinking Summer Institute. UCLA Summer Sessions. 2023. URL: <http://surl.li/eihqm> (дата звернення: 01.03.2023).
18. The Institute of Critical Thinking at the University of the West Indies. The University of the West Indies St. Augustine. 2023. URL: <https://sta.uwi.edu/ct/> (дата звернення: 01.03.2023).
19. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. World economic forum. 2020. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/> (дата звернення: 01.03.2023).
20. What is Critical Thinking? University of Louisville, Delphi Center. 2023. URL: <https://louisville.edu/ideastaction/about/criticalthinking/what> (дата звернення: 01.03.2023).
21. 2021 WISE Summit. World Innovation Summit for Education – WISE. 2021. URL: <https://www.wise-qatar.org/wise-2021/> (дата звернення: 01.03.2023).

Стаття надійшла до редакції 14.03.2023.

Статтю рекомендовано до друку 07.09.2023.

Як цитувати: Дворянчикова С., Бондарчук Ю. Українська як іноземна: принципи розвитку академічної доброчесності та критичного мислення в іноземних студентів. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*. 2023. Вип. 43. С. 25–41. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2023-43-02>

UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: PRINCIPLES OF THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC INTEGRITY AND CRITICAL THINKING AMONG FOREIGN STUDENTS

Svitlana Dvorianchykova

PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor,
The Department of Philology and Translation,
Kyiv National University of Technologies and Design
(01011, Kyiv, 2 Mala Shyianovska Str.);
e-mail: dvoryanchykova.sy@knutd.com.ua;
orcid: <https://orcid.org/0000-0002-8854-2933>

Julia Bondarchuk

PhD in Philology, Associate Professor, Doctoral Student at Institute of Pedagogy of National Academy of Educational Sciences; Associate Professor of Department of Foreign Languages at Educational and Scientific Institute of International Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv (01011, Kyiv, 36/1 Yuriy Illienko Str.); e-mail: bondarchuk_julia28@ukr.net; orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4851-8701>

The scholarly and practical interest both within Ukraine and globally towards theoretical exploration, practical methodologies, and technologies fostering critical thinking and exemplifying academic integrity across the European and international landscape aligns with the imperative of advancing higher education within a framework of innovative student development. This article aims to investigate the impact of instructors teaching Ukrainian as a foreign language on the cultivation and enhancement of critical thinking skills and academic integrity among international students.

The research methodology is rooted in R. Paul and L. Elder's theory, emphasizing a dual-component structure of critical thinking encompassing elements of thinking and intellectual standards. The approach integrates our own professional reflections, insights from colleagues, data collection, student questionnaires, and scientific observations of their academic.

This study clarifies the principles underlying the introduction of optimal tools from the arsenal of philological disciplines. These tools are designed to nurture critical thinking skills and instill adherence to academic integrity principles among foreign students at Kyiv National University of Technologies and Design, particularly within the framework of the elective course "Interesting Ukrainian: Conversation Club". Additionally, it analyzes quantitative indicators reflecting the acquisition of critical thinking skills and adherence to academic integrity among foreign students.

The findings affirm several key points: Firstly, instructors wield significant influence in raising foreign students' awareness of the importance of upholding academic integrity ideals. Secondly, teachers possess the capacity to structure educational modules effectively, fostering the development of critical thinking skills within their disciplines. Thirdly, this approach stimulates foreign students to perceive themselves as integral contributors to the educational process, nurturing their sense of responsibility and professional awareness. Finally, the study highlights the most effective methods for cultivating academic integrity.

Keywords: *academic integrity, foreign students, critical thinking, learning strategies, Ukrainian as a foreign language.*

REFERENCES

1. Dvorianchykova, S., Yuhan, N. (2018). Teaching critical thinking in Ukrainian high school: educational trends and challenges of implementation. *Scientific Letters of Academic Society of Michal*

- Baludansky*, 6 (2A), pp. 51–56 [in Ukrainian].
2. Code of academic integrity of the Kyiv National University of Technologies and Design. (2021). *Kyiv National University of Technologies and Design*. Available at: https://knutd.edu.ua/files/dostupdopi/kodeks_akadem_dobrochesnosti_knut_d_15.09.2021.pdf [Accessed 01 Mar. 2023] [in Ukrainian].
 3. *On education. Law of Ukraine No 2145-VIII of September 5, 2017*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19?lang=uk#Text> [Accessed 02 Mar. 2023] [in Ukrainian].
 4. Course syllabus “Interesting Ukrainian: speaking club. Part 1”. (2021). *Kyiv National University of Technologies and Design*. Available at: https://knutd.edu.ua/files/ekts/kdvzvvo/2023-2024/61_CUR_1_2021_FP.pdf [Accessed 01 Mar. 2023] [in Ukrainian].
 5. Course syllabus “Interesting Ukrainian: speaking club. Part 2”. (2021). *Kyiv National University of Technologies and Design*. Available at: https://knutd.edu.ua/files/ekts/kdvzvvo/2023-2024/61_CUR_2_2021_FP.pdf [Accessed 01 Mar. 2023] [in Ukrainian].
 6. Kharchenko, N. (2018). *Rozvytok krytychnoho myslennia. Innovatsiini formy roboty dlia ditei i doroslykh [Development of critical thinking. Innovative forms of work for children and adults]*. Kyiv: School world [in Ukrainian].
 7. Yuhan, N., Dvorianchykova, S. (2019). Forming competence on “critical thinking” of Ukrainian students. *Innovative university and leadership: project and micro-projects, III*. Warsaw: Faculty of “Artes Liberales” University of Warsaw, pp. 345–354 [in Ukrainian].
 8. Academic integrity. (2023). The Writing Center of The University of North Carolina at Chapel Hill. Available at: <http://surl.li/eihur> [Accessed 01 Mar. 2023].
 9. Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. Handbook: The Cognitive Domain. David McKay, New York.
 10. Bretag, T. (2018). Academic Integrity. *Oxford Research Encyclopedia of Business and Management*. DOI: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190224851.013.147>.
 11. Introduction to ideas to action at University of Louisville. (2023). *University of Louisville, Delphi Center*. Available at: <https://louisville.edu/ideastoaction/about> [Accessed 01 Mar. 2023].
 12. Paul, R., Elder, L. (2020). *The Miniature guide to critical thinking concepts and tools*. Dillon Beach: Foundation for Critical Thinking Press.
 13. Scriven, M., Paul, R. (2019). Defining critical thinking. *The Foundation for Critical Thinking*. Available at: www.criticalthinking.org/pages/defining-critical-thinking/766 [Accessed 01 Mar. 2023].
 14. Starkey, L. (2004). *Critical thinking skills success in 20 minutes a day*. N. Y.

15. The 43rd Annual International Conference on Critical Thinking. (2023). The Foundation for Critical Thinking. Available at: <https://www.criticalthinking.org/pages/43rd-critical-thinking-conference-main/1571/> [Accessed 01 Mar. 2023].
16. *The Critical Thinking Institute*. (2023). Available at: <https://www.thectinstitute.com/> [Accessed 01 Mar. 2023].
17. The Critical Thinking Summer Institute. (2023). *UCLA Summer Sessions*. Available at: <http://surl.li/eihqm> [Accessed 01 Mar. 2023].
18. The Institute of Critical Thinking at the University of the West Indies. (2023). The University of the West Indies St. Augustine. Available at: <https://sta.uwi.edu/ct/> [Accessed 01 Mar. 2023].
19. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. (2020). World economic forum. Available at: <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/> [Accessed 01 Mar. 2023].
20. What is Critical Thinking? (2023). *University of Louisville, Delphi Center*. Available at: <https://louisville.edu/ideastoaction/about/criticalthinking/what> [Accessed 01 Mar. 2023].
21. 2021 WISE Summit. (2021). *World Innovation Summit for Education – WISE*. Available at: <https://www.wise-qatar.org/wise-2021/> [Accessed 01 Mar. 2023].

The article was received by the editors 04.03.2023.

The article was recommended for printing 07.09.2023.

In cites: Dvorianchykova S., Bondarchuk J. (2023). Ukrainian as a foreign language: principles of the development of academic integrity and critical thinking among foreign students. *Teaching languages at higher educational establishments at the present stage. Intersubject relations*. 43, pp. 25–41. DOI: <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2023-43-02> [in Ukrainian]